

УДК 101.1

Москалюк В. М.

ЛІНГВОЦИД: ЗАГРОЗА ЄДНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕСТЕТИЧНОГО ПРОСТОРУ

В статті досліджується антиестетична сутність лінгвоцида, направленої на руйнування української культури, фундаментом якої є мова. Образи безобразного, жахливого, які становлять сутність лінгвоцида, породжують свідомість з перекрученими цінностями, в якій переважає хаос, розчарування. В статті доводиться, що лінгвоцид руйнує, асимілює соціокультурну єдність нації, відповідно, є процесом деестетизації, каталізатором ентропійних процесів.

Ключові слова: лінгвоцид, деестетизація, українська культура, мовна ситуація, національне естетичне середовище, естетичне свідомість, національне інобуття.

In the article an antiaesthetic essence of linguacide directed at ruining of the Ukrainian culture the strong basis of which is the language has been touched upon. Examples of horrible and ugly in this field of human life, which make up a core of linguacide, generate consciousness with distorted values where chaos and disappointment dominate all over. The author proves that linguacide ruins and assimilates social and cultural unity of nation and because of this it may be classified as disaesthetization and catalyst of entropy processes.

Keywords: linguacide, disaesthetization, Ukrainian culture, linguistic environment, national aesthetic consciousness, national out of home existence.

Лінгвоцид як антиестетичне явище сучасності давно вже не є об'єктом дослідження лише лінгвістики, історії, етнології. Проблема лінгвоциду становить широке поле досліджень в галузі естетики. Зазначена проблема окреслила мету та завдання статті – довести, що лінгвоцид, котрий проводився в Україні, порушив єдність естетичного мовного простору нашого народу, призвів до кризового стану естетичної свідомості українства. Проблематика лінгвоциду як антигуманного, антиестетичного явища досліджувалась у роботах І. Франка, І. Огієнка, М. Грушевського, Д. Донцова, а також сучасних українських учених: А. Дербак, В. Іванишина, Р. Кісь, П. Кононенко, С. Кримського, В. Кубайчука, Л. Масенко, П. Мовчана, Я. Радевича-Винницького, Д. Павличка, П. Ситника, О. Федик та ін.

Історичні факти лінгвоциду проти української мови, його антигуманна, антиестетична сутність дають підстави для твердження того, що лінгвоцид став головним чинником деестетизації українського культурного простору. У слові вимовляється активність духу народу, яка виходить поза межі лише індивідуальних феноменів свідомості, вона є загальнозначущим національним надбанням. Рідне слово містить у собі магічну силу, котра дозволяє нам сягнути в сутність речей і явищ, емоційно пережити їх, створює ту неповторність світобудови, світосприйняття,

котрим і характеризується окремо взятий етнос. Лінгвоцид поставив український народ у становище майже колоніальної залежності. Національний характер, за даними етнопсихології, формується протягом 350–400 років. Українці перебували у підневільному становищі значно довше. Віками цілеспрямовано руйнувалась українська культура, духовність і її фундамент – мова. Тому ми ще раз підкреслюємо антиестетичну, антигуманну спрямованість лінгвоциду. Лінгвоцид будь-якої мови є злочином, а лінгвоцид однієї з найстаріших, найбагатших мов світу – української мови – є злочином подвійним. «...Наша мова українська, чарівна наша мова, всім світом вже признана за одну з найзвучніших, наймелодійніших мов. Серед слов'янських мов наша мова найбагатша на лексику, найвиразніша на синтактику. Синоніміка нашої мови найбагатша, і ми маємо деколи на один вираз десятки слів, от, скажімо, на вираз *говорити* ми маємо: *говорити, казати, балакати, мовити, гомоніти, гуторити, повідати, торочити, точити, базікати, цвенькати, бубоніти, лепетати, жєбоніти, верзти, плести, терготати, бормотати* – і кожне слово має свій власний одтінок...», – пише І. Огієнко [9, с. 75].

Лінгвоцид полишає людину рідномовного середовища, замінюючи його на чуже, абсолютно виключає людину з нормального життя і нормального психічного стану. Опинившись у чужомовному середовищі, людина втрачає головні координати національної ідентичності, саму можливість збагнути системні зв'язки між реаліями (бо, як відомо, шлях до реальності лежить через слово як її адекват). Мовою позначається межа між «своїм» і «чужим», виявляється відповідність національній реальності. Лінгвоцид примусово вміщує людину до чужомовного оточення, і «вона пробує перенести власну мовну реальність у цей чужий для неї світ, вона пробує пізнати цю чужу для неї дійсність через власну мовну систему, однак це їй не вдається, бо кожна окрема національна мова – це й окрема національна дійсність» [13, с. 68].

Зневага до чужої мови, прищеплення їй ознак меншовартості, характерні для лінгвоциду, по самій суті є не лише антиестетичним явищем, а й антилюдським, таким, що породжує викривлення свідомості, її каліцтво. «Подібна свідомість дуже нагадує кімнату, у якій замість вікон суцільні люстра, і ви бачите не зовнішній світ, а власне зображення. Причому зображення це не відповідає вашому справжньому вигляду, а тому, яким ви повинні бути. Будь-яка іскринка свідомості може закапсулюватись у цих відображеннях й збожеволіти. І людина з такою свідомістю може жадати лише одного – підірвати себе, тобто покінчити із собою і водночас з усім світом. Адже зло людського серця – це ненависть до чогось непосильного у самому собі. І лише потім вона переноситься на зовнішній світ» (пер. авт. – В. М.) [8, с. 165]. Образи потворного, жахливого, котрі містить у собі лінгвоцид, породжують саме таку, хвору свідомість, у якій зміщено всі цінності й переважає хаос, розгубленість, утворюються лакуни, зяння, котрі жахають своєю порожнечою. «Вочевидь, що ми маємо справу з дезорганізованою, заблудлою, здичавілою свідомістю, котру можна уявити собі лише у фантазмагоричних образах, наприклад, коли б волосся на голові людини росло не зовні, а всередину. Уявіть собі ці дикі зарості, у котрих усе заплуталось, де одна половина думки ніколи не може знайти

іншої, щоб створити цілу закінчену, законно народжену думку...» (пер. авт. – *В. М.*) [8, с. 163].

Кожному людському індивідові властиві якості як біогенетичного, так і соціогенетичного характеру. Своєрідне сполучення і проява різних біогенетичних властивостей визначає в кожній людині її індивідуальний фізичний вигляд. Подібно до цього й соціогенетичні якості, котрі безпосередньо формуються мовою й через мову, визначають оригінальне особистісне обличчя людини. Учені, котрі займалися і займаються дослідженням етнічних проблем (Л. Морган, Ф. Енгельс, М. Міклухо-Маклай, М. Ковалевський, Л. Анучин, Е. Сепір, Б. Уорф, Р. Кісь, М. Єшич, А. Ахієзер, С. Іванов, С. Григор'єв, Е. Сайко та ін.), досить активно обговорювали й обговорюють питання відносно домінування у виявленні належності індивіда до певного етносу біогенетичного чи соціогенетичного комплексу умов. На наш погляд, саме соціогенетичні реалії життя (центральним ядром яких є мова) стають вирішальними у визначенні належності людини до певної нації, народу. Бо, як ми вже неодноразово зазначали у цій статті, мовою будується загальнолюдський і національний соціум, ті конкретні реалії національного буття, котрі й визначають долю нації, її традиції, менталітет, етнічну самосвідомість. Лінгвоцид розпорошує, асимілює цю соціокультурну спорідненість, винищує можливість етнічної самоідентифікації, руйнує підвалини колективної національної самосвідомості, отже, є процесом деестетизації, каталізатором ентропійних явищ. Лінгвоцид породжує й поширює певну «зону відчуження» – чорну діру, що поглинає цілий етнос, його мову, а разом з нею його історію, звичаї, мистецтво і врешті-решт призводить до невиправних деформацій етнопсихології, котра формувалась століттями. Ця «зона відчуження», запустіння здатна розширюватись, як гангрена, захоплюючи все більший і більший простір національного буття. Результатом цього процесу може стати остаточне вимирання цілого духовного материка унікальної української етнокультури, а будь-яка руйнація цілого порушує гармонію й міру буття Всесвіту. «Проблема слова є проблемою Логосу, того принципу зв'язку, котрий утримує ціле, завдяки чому ми володіємо СВІТОМ (виділено нами. – *В. М.*), а не набором амінокислот» (пер. авт. – *В. М.*) [11, с. 260].

Національною мовою створюється єдність простору, котрий окремий народ вибудовує для себе в естетичному спогляданні навколишнього світу. Ця єдність містить самобутність й окремішність народу, той неповторний спосіб просторового розрізнення світу, котрий суттєво відрізняється від «картин світу» інших народів. Єдність естетичного національного простору являє собою те, що ми називаємо суб'єктивною єдністю національної естетичної свідомості і разом з тим вона постає як об'єктивна єдність навколишнього світу. У мові ми маємо змогу спостерігати наповнення індивідуального почуттєвого знака всезагальним смисловим змістом. Таким чином, національний мовний простір містить нескінченність потенційних напрямків, синтез яких і становить цілісність національного естетичного простору, ту духовно-національну ойкумену, у котрій поєднані генетична спроможність, історична діяльність, вірування і культура нації. У мовному просторі національне ціле не виникає вперше з розрізнених частин, навпаки, воно конститує їх і надає цим

частинам сутнісного значення. Єдність цього об'єктивно наявного національного естетичного простору може бути усвідомлена тільки в рефлексії духу, а не в простому спогляданні. «Усяке наявне буття свідомості існує якраз у тому й через те, що воно виходить за свої власні межі в різноманітних напрямках синтезу» (пер. авт. – В. М.) [7, с. 199]. Саме мова з її здатністю до усвідомлення світу спроможна вивести людину з повної зануреності у безпосередній процес життя і звернути її свідомість до смислу цього життя, його характеристик. Лінгвоцид, котрий убиває цю мову, стає нездоланною перешкодою на шляху розвитку окремої людини і нації загалом, таким чином породжуючи загрозову колізію між цивілізацією (хоча лінгвоцид навряд чи можна віднести до цивілізаційних методів її еволюції) й екзистенцією.

Лінгвоцид є передумовою деестетизації національного простору буття ще й тому, що розбудова духовної структури людини, народу абсолютно залежна від слова. Мова, слово постійно спрямовує людину до найвищого духовного рівня, який віддалений від неї, до досягнення прекрасного, піднесеного, котрі вона через мову намагається наблизити до себе. У мовній площині формується мікро- та макросистема духовних, естетичних понять, якими певною мірою окреслюються ті межі, у яких людина і нація здійснює власну буттєвість як духовна істота. Мова робить можливим усвідомлення національного буття на рівні людської свідомості та інтуїції, робить доступним сприйняття його суті, величі, історичної місії. Лінгвоцид як мововбивство руйнує цей процес, вносить до нього елементи викривлення й деструкції. Лінгвоцид демонстративно топче, утискує неповторність внутрішнього світу індивіда, самототожність нації, її самототожність. Самозбереження, розквіт, зростання нації можливі лише за умови збереження й розвою рідної мови, якою забезпечується неповторність її світоспоглядання, внутрішня автономність. Ця внутрішня самостійність є можливою завдяки фундаментальним основам духовності мови, котра переводить універсум зовнішнього світобуття до внутрішнього всесвіту людини, нації. Як результат – фізичний час життя нації перероджується у нескінченність, вічність. Лінгвоцид – замах на цю вічність, антигуманний, антиестетичний акт. «Кінцевою метою лінгвоциду є не геноцид, тобто фізичне винищення певного народу, а етноцид – ліквідація цього народу як окремої культурно-історичної спільноти, винародовлення етносу» [6, с. 21–22].

Естетична свідомість нації, ґрунтовною засадою якої є мова, становить живий, постійно оновлюваний і самозбагачувальний процес. Це знаходить втілення у різноманітних духовно-матеріальних формах: мові, музиці, живопису, скульптурі тощо. У цих матеріалізованих виявах естетичної свідомості можна вбачати її намагання на мить зупинитись (згадаймо, «зупинись, мите, бо ти прекрасна!»), знайти точку сталості. У матеріалізованих творіннях естетичної свідомості, вона, свідомість, демонструє характер безперервного руху, течії, проте виливається ця течія не в щось невизначене, а обирає для себе «тверді» параметри форм і значень. Кожна така форма як чисте «буття у собі» витягується з потоку буденного процесу уявлень і набуває загального буття, буття для нас. Таким чином почуттєва одиничність, не перестаючи бути такою, отримує можливість являти загальнозначуще для національної й загалом людської спільноти. Лінгвоцид, знищуючи матеріалізовані у мові прояви естетичної

свідомості, знищує й саму національну естетичну свідомість, котра опиняється замкненою, без можливості явлення світові у звуках та літерах. За таких обставин ми спостерігаємо драматичне боріння між нищівною інерцією лінгвоциду і крихким світом людської свідомості.

Окремі національні культури, явлені передусім у національній мові, незважаючи на всю строкатість, зберігають кожна свою неповторну, індивідуальну самобутність і являють у своєму синтезі безперервну гармонійну єдність цілого. Порушення цієї міри й гармонії, котре спостерігається у випадках лінгвоциду, веде до дисгармонії, порушення балансу загальної культури людства. «Спроба людськими руками зруйнувати її, замінити природну органічну єдність живих яскраво індивідуальних культур механічною єдністю безликої загальнолюдської культури, котра не залишає місця проявам індивідуальності і є убогою у своїй абстрактній узагальненості, відверто протиприродна» (пер. авт. – В. М.) [12, с. 460–461]. У роботі «Вавилонська башта й змішування мов» видатний російський учений-мовознавець, засновник теорії євразійства М. Трубецької зауважує, що змішування мов змальовується в Священному Писанні як кара, як прокляття Боже. Проте закони еволюції народів будуються так, що неминуче ведуть до виникнення й збереження національних відмінностей у мові й культурі. Єдина загальнолюдська, полишена всіляких індивідуальних національних ознак культура, є односторонньою, духовно беззмістовною й морально здичавілою. І як наслідок такої «культури» – непомірний розвиток самовдоволення й пихатості людей. (пер. авт. – В. М.) [12, с. 450, 452]. Таку самовдоволеність і гордовитість ми завжди спостерігаємо з боку домінуючої нації у проведенні її політики лінгвоциду відносно іншої. М. Трубецької наголошує на тому, «що тільки національно вирізнені культури можуть бути вільними від духу пустої людської гордині» (пер. авт. – В. М.) [12, с. 452].

Мова ви-являє світові людину. Національна мова ви-являє світові народ, націю. У чому проявляється це виявлення? Ви-явити самого себе – означає зробити себе об'єктом для іншого, інших, врешті-решт, для самого себе. У рідній мові й через мову народ, нація ви-являє себе зовнішньому світові й являє сама себе власному внутрішньому світові, осягає, усвідомлює себе. Тут ми спостерігаємо перехрещення горизонталі національного буття (ви-явлення зовні) і його вертикалі догори і вглиб (самоявлення, самоусвідомлення). Таким чином відбувається з-дійснення свідомості. Свідомість людини, нації стає дійсною людською, національною свідомістю у тому сенсі, що вона, ви-явлена у мові, не тільки відбудовує світ, а й змінює його. Бо, як відомо, слово – уже діло, воно матеріалізований у звуках намір буття. Лінгвоцид, що є передумовою деестетизації світового простору культури, руйнує це з-дійснення естетичної свідомості народу, нації, винищує самий окремішний намір національного інобуття. У національних текстах (головним з яких є мова) міститься суб'єктивне, національне відображення об'єктивного світу. Національна мова є вираженням свідомості, котра відображує національний світ культури. Антигуманність, потворність лінгвоциду як явища полягає в тому, що ним цей національний текст винищується, він не має змоги перетворитись з національного суб'єкта на світовий, загальнолюдський об'єкт пізнання. А лише за умови, коли національний текст являє

себе у мові як об'єкт, ми можемо говорити про відбиття відображення й у цьому множинному віддзеркаленні про гармонійну єдність, цілісність як національної естетичної логосфери, так і логосфери світової.

Справжнє естетичне усвідомлення дійсності завдяки мові не дозволяє затиснути себе у примітивній абстрактній формі буття. Вимовлена естетична свідомість підіймає це буття до різноманітності й багатогранності форм духовного інобуття нації, його руху з внутрішнього, замкненого національного світу до світу зовнішнього, загальнолюдського. Людське пізнання світу не в змозі обійтись без почуттєвих образів, що містяться у мовних знаках. Саме через це воно й характеризується як людське, тобто як обмежене й скінченне, котре намагається подолати цю обмеженість і скінченність, сягнути висот саморефлексії. Мова як прояв естетичної свідомості людини, нації є найголовнішою частиною національного культурного простору, у котрому сконцентрований увесь комплекс неUTILІтарних взаємовідносин людини і світу, гармонія їхнього співіснування. «Мова – це... почуття духу... Я не можу уявити собі навіть першої людської думки, першого обдуманого судження інакше, як ведучи в душі своїй діалог... перша людська думка самим еством своїм створює можливість розмовляти з іншими» (пер. авт. – В. М.) [1, с. 127]. Лінгвоцид як антигуманне, антиестетичне явище вбиває саму можливість такого діалогу через вбивство одного з його учасників, породжує порожнечу й розірваність спільного естетичного простору.

Будь-який образ або символ (що є породженням естетичної свідомості), незважаючи на їхню складність, ми найменуємо, називаємо. Саме тому цей образ або символ уже є словом. Образне, почуттєве сприйняття дійсності породжує образи та символи, котрі називаються звичним для людини, рідним словом. Таким чином, ми підходимо до того, що національний естетичний простір, буття нації в цьому просторі є нічим іншим, як мовою, словом. Людина почуттєво й логічно усвідомлює навколишнє – від зоряних світів до мікроорганізмів. Вона складає усі ці враження та уявлення у цілісні системи понять, котрі дають їй можливість осмислити власне екзистенційне поле, вирізнити й збагнути найсуттєвіше в ньому. Це дає нам можливість порівняти естетичне буття нації з одним із розділів мовознавства – морфологією, наукою, яка, розрізняючи слова, об'єднує їх у певні граматичні класи, встановлює закони їх існування і формотворення. Таке інобуття нації, її перебування у власному національному естетичному просторі потребує безкінечної, цілокупної повноти для себе, живого рухливого спостереження життя, а не застиглої, непорушної констатації. Національна мова як естетичний феномен перебуває у такому постійному рухові, збагачується, поширюється, міцнішає. Проте цей процес природної еволюції може відбуватись лише за умов вільного від пригнічення існування. Лінгвоцид, що є серйозною загрозою життю мови, що встановлює величезні перешкоди її розвитку, вириває з корінням цю частину «морфології» Всесвіту, породжуючи жахливу порожнечу, котра не може бути заповненою нічим іншим.

Мовний національний естетичний простір охоплює не один закріплений за естетичним сприйняттям ракурс національного буття – ним охоплюється мінлива, рухлива площина загальносвітового розрізу. Національна мова послідовно

«угвинчується» в дійсність, сягаючи все більших її глибин. Естетичний простір народу, нації є певною розумною медитацією життя, котра виливається у плинне слово, бо з кожним рухом цей споглядальний дух набуває неповторного словесного образу. Національний мовний естетичний простір можна уподібнити до драми «від грецького drama – дія», адже образи та символи, породжені ним, перебувають у постійному рухові, дії і являють собою наочну діалектику національного буття. Згадаймо «...не насититься око зором, не наповниться вухо слуханням» [5:1, 8]. Ця спрага до прозирання в реальність, дослуховування в неї (у словесні образи, нею породжені) і є постійним, невпинним розвитком національного буття, його діалектикою.

*Душа людини
Схожа на воду:
Походить з неба,
На небо сходить
І знов на землю
Упасти мусить
В вічній онові [10, с. 57].*

У мові, слові звучить вікова думка нації, вона виливається в них і через них сягає нових зіткнень із самим життям. Лінгвоцид як мововбивство порушує цю діалектику, гармонійну врівноваженість світового мовного простору, породжуючи дисонанси, антигуманні явища, приводячи врешті-решт до загальної деестетизації.

Мова являє собою чи не єдиний фундаментальний принцип формотворення національного естетичного простору, тому що саме у мовних знаках людська екзистенція вперше знаходить свою справжню форму. Мова надає народові, нації той необхідний надмір естетичного буття, котрий відведений їм природою, бо людина не є частиною цього буття як суто біологічний процес, вона розвивається, прагне довершеності у вищих формах буття, формах духовних, котрі криються у мові. У багатогранності виявлень національного духу мова знаходить єдність сутності цього духу. В мові і тільки в мові нація являє себе світові як цілісність, оскільки мовою вона осмислює й усвідомлює себе, свою естетику й культуру. Мова є тією дійсністю, у котрій живе народ, і народ цей загалом має можливість здійснювати себе настільки, наскільки більш широким і необмеженим є національний мовний простір, наскільки повно він може створювати цю дійсність. У мові народ, нація здійснюються, усталюються, само-ви-являються. Національна мова є центром, ядром національного естетичного простору, котрий осягає себе як національне «Я», національна самість.

Необхідно зазначити, що комплекс меншовартості, котрий прищеплювався українській мові політикою лінгвоциду, не заперечувався й деякими видатними українськими вченими. Так, один із корифеїв українського національного відродження М. Костомаров у період найбільших репресій проти українського слова висловив думку про українську мову як мову для домашнього спілкування. «Проте потрібно сказати, що поради Костомарова були одностайно відкинуті: українські письменники відповіли на пропозицію Костомарова звузити свою діяльність до меж простонародних пісеньок і оповідань перекладами українською мовою Шекспіра,

Байрона, Гете й інших класиків, створенням української наукової прози й друкуванням українською мовою вчених монографій, зрозуміло, поза межами досяжності російської цензури – в Австрії й Швейцарії. Ані переслідування з боку російського уряду, ані переконанням з боку відомої частини російських письменників і публіцистів... упереміж із цькуванням і знущаннями не вдалось відвернути українців від створення абсолютно самостійної літератури, розвитку власної національної культури», – пише російський професор Д. Дорошенко (пер. авт. – В. М.) [4, с. 535–536]. Отже, незважаючи на прояви лінгвоциду, українська інтелігенція зберігала для прийдешніх поколінь рідну мову, усвідомлюючи її як підвалини національної ідентичності, як чи не найголовніший вимір національного космосу українства.

Усе це дає підстави стверджувати, що в національній мові осмислюються і набувають нових вимірів самі окремі мовні елементи, які складають слово, – від звука (фонема) до цілого контекстового ряду. У такому синтезі виникає національне естетичне уявлення навколишнього світу, встановлюється певна взаємообумовленість реалій національного естетичного простору, взаємозв'язок між ними тощо. Це робить національний мовний текст текстом багатьох вимірів, у котрому відбуваються непередбачувані трансформації естетичних асоціативних сфер, значень, сполучень. Творення національного естетичного мовного простору від-був-ається лише за умови, коли воно стає відкритою близькістю нації, що його народжує, й того навколишнього світу, який цей простір сприймає. Цей простір, національна картина світу динамічно роз-гор-тається завдяки бінарній опозиції – спрагою ви-мов-лення себе і здібності й бажання цей текст сприйняти, дослухатись до нього, незавершеного й невпинного, погодитися з ним, впоратися з його вимогливістю. Врешті-решт, до певної міри втратити в ньому свою самість, у намаганні збагнути це інше і через цю миттєву самозреченість вловити найголовніше, найсуттєвіше у цьому естетичному просторі, у баченні світу саме цим народом і нацією. Лінгвоцид зупиняє саме творення національного мовного естетичного простору, не дозволяє йому розгорнутися у простір світовий, не дає можливості сприйняти цей національний текст і тому відповідає функціям світової дисгармонії, руйнації, є породженням потворного, низького.

Дмитро Донцов свого часу цілком слушно зауважував, що світовідчуття нації не вичерпується лише поняттями «краси» і «гармонії». Є інший бік цього світовідчуття, котрий вимірюється категоріями «енергії» і «сили». «Література, якої предметом є життя природи і людини... може захоплюватися красою безхмарного неба, гірських шпилів, покритих снігом, дивною гармонією всесвіту, будовою людського тіла. Але вона може й подивляти ті сили, ту енергію, які створюють цю гармонію, – ті незбагнуті, стихійні сили... тую підсвідому волю до життя, які кажуть траві рости, соняшнику пнутися до сонця, землі крутитися довкола себе, а людську душу сповняють поривами і пристрастями, що кажуть їй з одважним усміхом йти на певну смерть, відкривати нові землі...» [3, с. 47]. Саме ця підсвідома воля до життя надавала українцям сили протистояти лінгвоциду, залучати енергію та силу національного духу для боротьби з ним. У надрах української душі завжди живе зерно збереження й

плекання національної самості. Незважаючи на трагічний шлях історії українства, на те, що зерно це постійно насильницьки обкутувалось багат шаровим лушпинням чужої культури, воно є спроможним дати могутній росток національної волі й призначення, знаходження себе, свого місця у світовій людській спільноті. «Найбільша слава для кожного краю, для нації – це творити загальнолюдське. Скарби української душі повною річкою влилися в загальний потік людської культури...» [2, с. 216].

Усе вищевикладене дозволяє нам дійти таких висновків.

Національна мова разом із розверстістю у Всесвіт забезпечує народові повну автономність. Злочин лінгвоциду як передумови деестетизації світового простору в тому, що він відмовляє нації у цій автентичності.

Лінгвоцид породив трагічне світовідчуття української нації. Воно народилося в протистоянні «заборонам» та «указам», народилося з конфлікту, протесту проти утисків рідної мови. Трагічне світовідчуття сформувало відчуття трагічної провини за недостатню мужність у відстоюванні національної гідності і привело до катарсису – очищення у боротьбі з навальницькою експансією чужої мови.

Лінгвоцид, крім явищ потворного, низького, створює і явища героїчного, сповнені пристрасті й мужності в боротьбі за національне самоутвердження, істину й справедливість. У боротьбі проти лінгвоциду український народ спирався на віру у призначення своєї нації, велику самопосягату в цій боротьбі й любов та шану до рідної землі та її мови.

Література:

1. Гердер И. цит. по: Флоренский П. Мысль и язык / П. Флоренский // Имена. – М. : Эксмо, 2006. – 895 с.
2. Гончар О. Щоденники у трьох томах / О. Гончар. – Т. 1. – К. : Веселка, 2002. – 455 с.
3. Донцов Д. Криза нашої літератури (ЛНВ, 1923, IV) / Д. Донцов // Дві літератури нашої доби / Д. Донцов. – Львів, 1991. – 296 с.
4. Дорошенко Д. «К украинской проблеме». По поводу статьи кн. Н. С. Трубецкого / Д. Дорошенко // Наследие Чингисхана / Н. Трубецкой. – М. : Эксмо, 2007. – 733 с.
5. Екклесіаст 1:8.
6. Іванишин В. Мова і нація / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич : Відродження, 1994. – 218 с.
7. Кассирер Э. Философия символических форм: Введение и постановка проблемы / Э. Кассирер // Культурология XX век. – М. : ЮристЪ, 1995. – 703 с.
8. Мамардашвили М. «Третье» состояние / М. Мамардашвили // Как я понимаю философию / М. Мамардашвили. – М. : Прогресс Культура, 1992. – 415 с.
9. Огієнко І. Українська культура / І. Огієнко. – К. : Наша культура і наука, 2002. – 342 с.
10. Стус В. Пісня духів понад водами / В. Стус // Листи до сина / В. Стус. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2001. – 191 с.
11. Суханцева В. К. Метафизика культуры / В. К. Суханцева. – К. : Факт, 2006. – 367 с.
12. Трубецкой Н. Вавилонская башня / Н. Трубецкой // Наследие Чингисхана / Н. Трубецкой. – М. : ЭКСМО, 2007. – 733 с.
13. Федик О. Мова як духовний адекват світу (дійсності) / О. Федик. – Львів : Місіонер, 2000. – 299 с.